

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **J. H.**, zastoupen JUDr. Andreou Maláskovou, LL.M., advokátkou se sídlem nám. Komenského 124, Tišnov, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 9. 2019, č. j. 62 A 147/2019 - 10,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce advokátce JUDr. Andree Maláskové, LL.M., **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 3 400 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Krajský soud v Brně obdržel dne 27. 8. 2019 podání žalobce označené jako „Správní žaloba na základě svobodného přístupu k informacím ve věci poskytování informací žalobci v rozhodování jeho žádosti učinění v nesprávném postupu soudů a vydání částky 137 000 Kč.“ Jako žalovaného označil žalobce Ministerstvo spravedlnosti. Součástí tohoto podání byla i žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce pro řízení.

II.

[2] Usnesením ze dne 19. 9. 2019, č. j. 62 A 147/2019 – 10, krajský soud žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků i návrh na ustanovení zástupce pro řízení zamítl a současně žalobu odmítl. Krajský soud konstatoval, že z žaloby nebylo ani v obecných rysech patrné, jaké řízení hodlá žalobce ve správním soudnictví zahájit a čeho se žalobce vlastně domáhá. Ani z doplnění žaloby nebylo zřejmé, jaké řízení (o jakém žalobním typu) má krajský soud vést (a pro jeho vedení jej osvobodit od soudních poplatků a ustanovit mu zástupce), o čem a jak má podle žalobce rozhodnout. V tomto ohledu tedy žaloba obsahovala vady, které se nepodařilo odstranit ani k výzvě soudu. Krajský soud proto dospěl k závěru, že takto podaná žaloba zjevně nemůže být úspěšná a musí být odmítnuta. Jelikož krajský soud dovodil, že takto podaná žaloba ani po jejím doplnění zjevně nemůže být úspěšná, žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl. Protože nebyla splněna jedna z podmínek pro ustanovení zástupce pro řízení podle § 35 odst. 10 s. ř. s., krajský soud zamítl i návrh na ustanovení zástupce.

III.

[3] Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[4] Stěžovatel poukázal na to, že za situace, kdy rozhodnutí krajského soudu o jeho žádostech, které musí nutně předcházet rozhodnutí ve věci samé, bylo vydáno současně jako usnesení o odmítnutí žaloby, není na jisto postaveno, zda postupem krajského soudu nedošlo ke zkrácení práv stěžovatele na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Nesprávný je v tomto směru postup krajského soudu, když vydal a také doručil v tentýž den jak usnesení o zamítnutí žádostí, tak i usnesení o odmítnutí žaloby, tj. aniž vyčkal nabytí právní moci usnesení o zamítnutí žádostí. Stěžovatel je osobou právně nezralou, je starobním důchodcem ve věku 77 let, je nemajetný, nemocen, a nelze po něm spravedlivě požadovat, aby bez zástupce řádně doplnil žalobu, tak jak požadoval krajský soud.

[5] Stěžovatel je rovněž toho názoru, že krajský soud se měl také zabývat jeho osobními, majetkovými a výdělkovými poměry, případně vyzvat stěžovatele k doplnění, následně rozhodnout o osvobození či neosvobození stěžovatele od soudních poplatků a ustanovení mu zástupce pro toto řízení, v případě neosvobození od soudních poplatků vyzvat stěžovatele k úhradě soudního poplatku, a teprve poté vyzvat stěžovatele k doplnění podané žaloby. Podle stěžovatele by posouzení poměrů účastníka, jedná-li se o naplnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, mělo být komplexní. Kromě úvah týkajících se majetkové a výdělkové situace je tak třeba zvážit i veškeré další skutečnosti, jež mohou ovlivnit účastnickou schopnost uhradit soudní poplatek, tedy jeho schopnost a možnost obstarat si finanční prostředky, a zdravotní stav nepochybně takový vliv mít v některých případech může. V daném případě žádné posouzení poměrů stěžovatele neproběhlo.

[6] Podle stěžovatele rovněž v napadeném usnesení není řádně odůvodněno, v čem krajský soud spatřoval skutečnost, že návrh stěžovatele nemůže být zjevně úspěšný, a z čeho vycházel při hodnocení úspěšnosti a neúspěšnosti žaloby.

pokračování

[7] Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

[8] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že dne 27. 8. 2019 bylo krajskému soudu doručeno podání, ze kterého nebylo ani v obecných rysech patrné, zda žalovaný vydal nějaké rozhodnutí, které stěžovatel hodlá zpochybnit, nebo zda žalovaný ve vztahu ke stěžovateli postupoval jinak než vydáním rozhodnutí (dopustil se podle názoru stěžovatele jiného zásahu) anebo zda naopak stěžovatelem požadované rozhodnutí (nebo osvědčení) žalovaný nevydal. Protože krajský soud nevěděl, jaké řízení hodlá stěžovatel ve správním soudnictví zahájit a čeho se stěžovatel domáhá, usnesením ze dne 28. 8. 2019, č. j. 62 A 147/2019 – 2, poučil stěžovatele o pravidlech pro vedení jednotlivých typů řízení podle soudního řádu správního a o tomu odpovídajících typech žalobních podání. Současně vyzval stěžovatele, aby v případě, že žalovaný vydal nějaké rozhodnutí a stěžovatel je hodlá napadnout žalobou, stěžovatel toto rozhodnutí označil a krajskému soudu poslal a aby jednoduše uvedl, co mu na tomto rozhodnutí vadí; pokud stěžovatel hodlá žalobou brojít proti nečinnosti žalovaného, byl stěžovatel vyzván, aby uvedl, o jakou nečinnost jde a jak má podle něj soud rozhodnout; pro případ, že stěžovatel hodlá dovozovat nezákonný zásah žalovaného a brojít proti němu žalobou, byl stěžovatel vyzván, aby uvedl, v čem takový zásah spatřuje, kdy se o něm dozvěděl a jak má soud rozhodnout. Stěžovatel byl rovněž poučen o odmítnutí podání, nebude-li podání ve stanovené lhůtě doplněno. Na předmětnou výzvu stěžovatel reagoval podáním ze dne 4. 9. 2019, přičemž z jeho obsahu nebylo opět zřejmé, jaké řízení hodlá stěžovatel ve správním soudnictví zahájit a čeho se domáhá.

[11] Podle § 37 odst. 3 věty první s. ř. s. *z každého podání musí být zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno.*

[12] Je třeba zdůraznit, že z každého podání doručeného příslušnému soudu musí být alespoň v základních rysech zřejmé, co je předmětem řízení a čeho se podatel u soudu domáhá. Jedině tak může soud předběžně posoudit, zda návrh je přípustný, resp. zda daná věc vůbec spadá do pravomoci soudů rozhodujících ve správním soudnictví, tj. zda je oprávněn ji projednat a rozhodnout. Pokud soud obdrží neúplné, neurčité nebo nesrozumitelné podání, má povinnost usnesením podatele vyzvat k opravě nebo odstranění vad podání a stanovit mu k tomu přiměřenou lhůtu (viz § 5 a § 43 odst. 1 o. s. ř., či § 36 odst. 1 a § 37 odst. 5 s. ř. s.).

[13] Jak vyplývá ze shora uvedeného, krajský soud svou poučovací povinnost řádně splnil, neboť stěžovatele usnesením ze dne 28. 8. 2019 vyzval, aby odstranil vady svého podání, stanovil mu k tomu přiměřenou lhůtu, stěžovatele srozumitelně a přehledně

poučil, jak je třeba opravu nebo doplnění provést, a současně ho poučil i o následcích, které jsou spojeny s nevyhověním takové výzvě. Zdejší soud rovněž souhlasí s krajským soudem v tom, že takto své podání opravit či doplnit musel být stěžovatel schopen i bez zástupce, o jehož ustanovení žádal. Jelikož stěžovatel vady svého podání přes výzvu krajského soudu neodstranil, přičemž se jednalo o vady, jejichž neodstranění bránilo pokračování řízení, krajský soud zcela správně toto podání odmítl.

[14] Krajský soud v tomto konkrétním případě rovněž nepochybil, pokud přistoupil k odmítnutí podání, aniž by vyčkal nabytí právní moci rozhodnutí, jímž zamítl žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Jednak je třeba zdůraznit, že krajský soud nevěděl, jaké řízení má vést, a proto ani nevěděl, jaká je poplatková povinnost stěžovatele, zda jsou dány důvody pro osvobození od soudních poplatků, ani pro jaké řízení by měl stěžovateli ustanovit zástupce. Skutečnost, že stěžovatel přes i pro právního laika naprosto srozumitelné poučení, jak je třeba opravu nebo doplnění provést, neuvedl ani základní náležitosti podání, tj. jaké řízení hodlá ve správním soudnictví zahájit a čeho se domáhá, nelze klást k tíži krajskému soudu. Navíc pokud krajský soud dospěl k závěru (věcně správnému), že s ohledem na povahu neodstraněných vad podání stěžovatele nelze v řízení pokračovat, pak byl oprávněn bez dalšího přistoupit k odmítnutí podání. Bylo by v rozporu se zásadou procesní ekonomie, aby za této situace krajský soud činil další procesní úkony (např. vyzýval ke splnění poplatkové povinnosti, k doložení splnění podmínky zastoupení apod.), resp. vyčkával na nabytí právní moci rozhodnutí o zamítnutí žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce. Z uvedených důvodů je proto mimoběžná námitka stěžovatele, že krajský soud měl zkoumat jeho osobní, majetkové a výdělkové poměry, neboť ani zjištění o majetkové nedostatečnosti stěžovatele by nemohlo ničeho změnit na objektivní skutečnosti, že pro neodstraněné vady podání nelze v řízení pokračovat.

[15] Pokud jde o závěr krajského soudu o zjevné neúspěšnosti podání (žaloby), k tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že tento zcela jednoznačně plyne ze skutečnosti, že stěžovatel zaslal krajskému soudu podání, ze kterého nebylo zřejmé, jaké řízení hodlá ve správním soudnictví zahájit a čeho se domáhá. Jelikož stěžovatel přes výzvu krajského soudu neodstranil vady jím učiněného podání, přičemž se jednalo o vady, jejichž neodstranění bránilo pokračování řízení, byly splněny zákonné podmínky pro odmítnutí tohoto podání. Proto nemohlo být toto podání (žaloba) zjevně úspěšné, což krajský soud ve svém usnesení dostatečným způsobem odůvodnil.

[16] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[17] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

pokračování

[18] Ustanovené zástupkyni stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy odměna ustanovené advokátky činí částku ve výši 3 400 Kč. Tato částka jí bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. srpna 2021

Mgr. David Hipšr
předseda senátu